

بسم الله الرحمن الرحيم

تاریخ فرهنگی ایران

مؤلف:

دکتر محمد تقی رخشانی

نشر

انتشارات آوای نيزار

بهار ۱۴۰۰

موضوع	رخشنای، مصنف: ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدیدآور	تاریخ و هنر ایران، مؤلف: محمد تقی رخشنای
مشخصات نشر	تهران: آریا، ۱۳۹۱ -
مشخصات شعری	۱۱۱ ص: ۱۳۵، ۲۰۰ مبر
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۹۷۹۰۶-۰۰۱-۱
وضعیت فهرست نویسی	غیا
یادداشت	کتابخانه: ص ۱۱۰ - ۱۱۱، حقیقت به صورت آریا نویسنده
موضوع	فرهنگ هنر - تاریخ
موضوع	Culture, Iranian - History
موضوع	هنر و هنر - آریا - تاریخ
موضوع	Cultural property - Iran - History
موضوع	آریا - تاریخ - پیش از اسلام
موضوع	Iran - History - to 653
موضوع	آریا - تاریخ - پیش از اسلام، ۱ - ۱۱۰
موضوع	Iran - History - Islamic era, 633
رده بندی کنگره	DSR*۲
رده بندی دهکده	۹۵۵۰۱
شماره کتابخانه ملی	۹۵۰۴۶۱
وضعیت انبار	غیا

کتابخانه ملی ایران

عنوان: تاریخ فرهنگی ایران

مؤلف: محمد تقی رخشنای

چاپ اول: بهار ۱۴۰۰

طراح روی جلد: مهدی رخشنای

شمارگان: ۵۰۰ نسخه (۲۰۰ نسخه جلد سخت)

چاپ و صحافی: نقش نیر

تعداد صفحه: ۲۱۱ صفحه

قیمت: جلد سخت: ۷۵۰۰۰۰ ریال شومیز: ۵۰۰۰۰۰ ریال

تاریخ انتشار: بهار ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۷۹۰۶-۰۰۱-۱

فهرست مطالب کتاب تاریخ فرهنگی ایران

۶	مقدمه
۷	ایران پیش از آریایی ها (سیلک، عیلام، نهر سوخته، لرمستان)
۲۱	اساطیر، پیشدادیان
۲۷	کیانیان
۳۴	خاندان اسپه
۴۱	مادها
۴۶	پارس ها و هخامنشیان
۵۹	اسکندر و سلوکیان
۶۴	پارت ها
۷۲	ساسانیان
۸۷	ورود اسلام و حاکمیت اعراب مسلمان
۶۵	صفاریان
۶۹	علویان طبرستان
۱۰۲	سامانیان
۱۰۷	زبیریان
۱۱۰	آل بویه
۱۱۵	غزنویان
۱۲۲	سلجوقیان
۱۳۳	اتابکان
۱۳۶	خوارزمشاهیان و چنگیز خان مغول
۱۴۱	ایلخانان
۱۵۶	تیموریان
۱۶۲	قراقویونلوها و آق قویونلوها
۱۶۴	صفویه
۱۸۱	افشاریه
۱۸۴	زندیه
۱۸۷	قاجاریه
۲۱۰	منابع

مقدمه

تاریخ فرهنگی ایران، شرح بود و باش خردمندان، تکاپوها و تقلاهای دلسوزانه، بده-بستان های هنرمندان، خلاقیت ها و نوآوری های اندیشمندان و دلاوری ها و رادمردی های جسورانه ی مردمانی است که در فلات ایران زیسته اند.

طبیعت ویژه ی فلات ایران که از اطراف محصور و در داخل دریاچه های متعدد داشته مردمان پیرامون را به درون فلات خوانده است. این موقعیت موجب گسترش مراودات و در نتیجه ایجاد اشتراکات فرهنگی عمیق بین اقوام مختلف شده است. بر همین اساس در سرزمین گسترده ای که از رود سند آغاز می شود و به کوه های قفقاز منتهی می گردد نواها و دستگاه های موسیقی، مکاتب معماری، دست یافته ها و نقوش مشترک است و در نتیجه نوعی تعلق خاطر و احساس مالکیت مشترک بر آنها شکل گرفته که به این مردمان یک هویت فرهنگی واحد داده و در واقع یک ملت فرهنگی پدید آورده علاوه بر آن توانسته اند سرزمین خود را از یک زیست بوم وزیستگاه به یک کشور ارتقاء دهند و بنیان یک ملت - دولت تمدن ساز را پی ریزی کنند و از آن فراتر رفته حوزه ی فرهنگی خاص خود را شکل دهند که با تقسیم های سیاسی به کشورهای مختلف اکنون حوزه ی فرهنگی ایران نام گرفته است. از سوی دیگر یک نگاه به نقشه ی جهان قدیم به ما نشان میدهد که ایران مرکز عالم است و تمدن های هند، چین، یونان، روم، بین النهرین و مصر را با احاطه کرده اند و علاوه بر داد و ستدهای اقوام درون فلات ایران، بده-بستان های ایران با تمدن های پیرامونی به قریه شکل فرهنگ و بروز خلاقیت این مردمان کمک کرده و در این دست به دست کردن های فرهنگی، ایرانیان اندیشه و مرام ملل را و محبت را تجربه و تمرین کرده و به بخشی بنیانی از فرهنگ ایرانی بدل ساختند.

ایرانیان از عصر اسطوره ای و پهلوانی تا دوران تاریخی برای دفاع از میهن در کنار رادمردی ها و دلاوری های جسورانه و از خود گذشتگی های بی باکانه، خردمندان پا به میدان نهادند و عرصه های اندیشه را به میدان خردورزی خود تبدیل نمودند.

بدیهی است که در این دوران طولانی شاهد فراز و فرودهای گوناگون بوده ایم اما در نهایت ایران پایدار و ایرانیان سرفراز بوده اند.

این کتاب به نوعی دستاورد دوران کرونا محسوب می شود. با شیوع ویروس کرونا از لول اسفندماه ۱۳۹۸ در خانه ماندم و در دو هفته ی اول چهار کتابی را که سال ها علاقه مند به خواندن آنها بودم اما فرصت نمی کردم را خواندم. سپس با خود اندیشیدم که شاید دوران کرونا طولانی شد، بهتر است که کاری اساسی تر را آغاز کنم و چون یکی از علاقه مندی هایم تألیف تاریخ فرهنگی ایران بود و برخی یادداشت ها در این زمینه داشتم و در واقع طرح لولیه ی آن در ذهنم بود کار شروع شد و با وقت اهدایی کرونا این کار به سرانجام رسید.

لازم می دانم از آقای مصطفی کیخا و خانم مهدیه رزمجو که در زمان تایپ و طراحی کتاب با پیروزی ها و موفقیت های ایرانیان فخر می کردند و شاد می شدند و با شکست ها و نارسایی ها غمگین می شدند و غصه می خوردند سپاسگزار ی کنم. از محبت های بی دریغ استاد بدیل رخشانی و آقای پیام رخشانی در چاپ نقش نیز از هم صمیمانه تشکر م.